

Stichting Pensioenfonds voor Personeelsdiensten

Continuïteits- en financieel crisisplan

Versie 11 november 2022

1. Inleiding

In dit continuïteits- en financieel crisisplan legt het bestuur van de Stichting Pensioenfonds voor Personeelsdiensten (hierna: StiPP) vast hoe het bestuur handelt als het fonds in een crisissituatie terecht komt. In dit inleidende hoofdstuk is het proces beschreven die het bestuur heeft gevolgd om tot dit crisisplan te komen.

Totstandkoming crisisplan

StiPP heeft een financieel crisisplan opgesteld conform het bepaalde in artikel 145 PW en artikel 29b Besluit FTK. Dit crisisplan is uitgebreid tot een continuïteits- en financieel crisisplan en vormt een bijlage bij de ABTN van het fonds. Het crisisplan geeft een beschrijving van maatregelen die StiPP op korte termijn kan inzetten, als de continuïteit van de bedrijfsvoering wordt bedreigd en/of de dekkingsgraad zich bevindt op of zich snel beweegt richting kritieke waarden, waardoor het realiseren van de doelstellingen van het pensioenfonds in gevaar komt. De doelstellingen van StiPP betreffen de effectieve en efficiënte uitvoering van de pensioenregeling van de uitzendbranche alsmede de bescherming van deelnemers tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en overlijden. Wanneer StiPP niet meer volledig aan deze doelstellingen kan voldoen, bevindt het fonds zich in een crisissituatie.

In dit continuïteits- en financieel crisisplan wordt ingegaan op de volgende punten:

- Wat wordt door het bestuur verstaan onder een crisissituatie?
- Een berekening van de kritieke dekkingsgraad (of dekkingsgraden)
- Een beschrijving van de beschikbare maatregelen, mate van inzetbaarheid en financiële effecten van deze maatregelen
- Een beschrijving van de evenwichtige belangenbehartiging, waarbij wordt opgenomen
  - * hoe een eventuele korting zal worden verdeeld
  - * of deze eventuele korting zal worden gespreid in de tijd, en zo ja,
  - * hoe deze eventuele korting zal worden gespreid.
- Communicatie tijdens een crisissituatie en over het financieel crisisplan
- Besluitvormingsproces tijdens een crisissituatie.

Het bestuur van StiPP heeft de volgende stappen gevolgd om te komen tot dit crisisplan:

1. Inventarisatie

De ABTN, de pensioenreglementen, de statuten en de uitvoeringsovereenkomst zijn geïnventariseerd. De relevante punten zijn opgenomen in dit plan.

2. Discussie

Op basis van de inventarisatie onder stap 1 is binnen het bestuur¹ een discussie gevoerd over:

- situaties die het bestuur als crisissituatie bestempelt
- beschikbare maatregelen, de effectiviteit van deze maatregelen en de mate van inzetbaarheid
- evenwichtige belangenbehartiging
- communicatie tijdens een crisissituatie
- besluitvorming tijdens een crisissituatie.

---

¹ Dit betrof in eerste instantie het toen zittende bestuur bij opstellen van het financieel crisisplan in 2015. In 2021 is het geschetste proces van inventarisatie – discussie – vastlegging opnieuw doorlopen met het huidige uitvoerende bestuur.

3. Opstellen continuïteits- en financieel crisisplan

Op basis van de uit de discussie voortgekomen uitgangspunten is een concept continuïteits- en financieel crisisplan opgesteld. Dit conceptcrisisplan is besproken binnen het uitvoerend bestuur. Vervolgens is dit definitieve continuïteits- en financieel crisisplan opgesteld. Het algemeen bestuur heeft dit plan daarna vastgesteld.

De pensioenregelingen van StiPP

De pensioenregeling van StiPP is, zowel voor de Basisregeling als voor de Plusregeling, tot het moment van pensionering een beschikbare-premiereregeling. Dit betekent dat tot het moment van pensionering de (financiële) risico's voor het pensioenfonds beperkt zijn. Het grootste risico, waaronder het beleggingsrisico, ligt tot pensionering bij de actieve en gewezen deelnemers. Vanaf het moment van pensionering voert het pensioenfonds een beleid, waarin de verwachte uitgaande kasstromen gematcht worden met beleggingen in hoogwaardige staatsobligaties. Zodoende wordt opgemerkt dat de kans op een financiële crisissituatie zeer klein is.

De technische voorziening voor risico deelnemers bestaat uit de opgebouwde pensioenkapitalen van de deelnemers. De technische voorziening voor risico fonds is de optelsom van de technische voorziening ingegane pensioenen, de technische voorziening latent ingegaan ouderdomspensioen, de technische voorziening latent ingegaan partnerpensioen, de technische voorziening voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en de technische voorziening voor toekomstige arbeidsongeschikten. De voorziening latent ingegaan ouderdomspensioen heeft betrekking op pensioenen van gepensioneerden die bekend zijn bij het fonds maar zich nog niet hebben gemeld. De voorziening latent ingegaan partnerpensioen heeft betrekking op pensioenen van nabestaanden die bekend zijn bij het fonds maar zich nog niet hebben gemeld.

De voorziening voor toekomstige arbeidsongeschikten betreft de voorziening voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor toekomstige arbeidsongeschikten. Dit laatste onderdeel van de technische voorziening voor risico fonds is per 31 december van enig boekjaar gelijk aan de in de kostendekkende premie van de Plusregeling begrepen opslag voor premievrijstellingsrisico in het boekjaar en het jaar voorafgaand aan het boekjaar.

De maatregelen in dit continuïteits- en financieel crisisplan beschrijven mogelijke sturingsmiddelen die tijdens een continuïteits- en/of financiële crisis ingezet kunnen worden. In het geval van een crisis zal het bestuur een afweging maken over het inzetten van deze maatregelen. Het is immers vooraf onmogelijk om alle facetten van een continuïteits- en/of financiële crisissituatie volledig in te schatten.

Naast de financiële situaties die in dit plan zijn benoemd (hoofdstuk 2), onderkent het bestuur nog andere of verwante situaties die op enig moment aandacht van het bestuur moeten hebben omdat deze gevolgen kunnen hebben voor de continuïteit en/of financiële situatie van het fonds (hoofdstuk 3).

Dit continuïteits- en financieel crisisplan is op 17 december 2021 door het bestuur van StiPP vastgesteld en wordt jaarlijks getoetst op actualiteit. Indien nodig, wordt dit crisisplan aangepast.

2. Financiële crisissituaties

Het bestuur maakt voor de vaststelling of er sprake is van een crisissituatie onderscheid tussen de volgende financiële situaties, welke ook zijn beschreven in de ABTN.

Financiële situaties	Beleidskader	Crisis
a. Beleidsdekkingsgraad > 100% + VEV ²		
b. Kritieke DG ³ < beleidsdekkingsgraad < 100% + VEV	Opstellen herstelplan	
c. Beleidsdekkingsgraad < kritieke DG	Opstellen herstelplan Mogelijk korten pensioenen	
d. Beleidsdekkingsgraad gedurende 5 jaar opeenvolgend lager dan MVEV en feitelijke dekkingsgraad onder MVEV	Binnen 6 maanden maatregelen, hoogstwaarschijnlijk korten.	

Geen crisissituatie

Situatie vraagt (urgente) aandacht: het bestuur beziet of sturingsmiddelen ingezet kunnen of moeten worden

Crisissituatie: crisisplan treedt in werking

Sinds 2016 dienen alle pensioenfondsen de (beleids)dekkingsgraad te berekenen op basis van het totale vermogen en alle technische voorzieningen van het fonds. Hierbij is de beleidsdekkingsgraad gelijk aan het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over de afgelopen twaalf maanden.

Indien de beleidsdekkingsgraad van StiPP per einde van enig kwartaal lager is dan de vereiste dekkingsgraad (100% + VEV), dient het fonds een herstelplan in te dienen.

Het strategisch vereist eigen vermogen voor risico fonds bedraagt per 31 december 2020 7,7% van de technische voorziening voor risico fonds. Het vereist eigen vermogen voor het totale fonds bedraagt per 31 december 2020 3,4%.

² VEV = vereist eigen vermogen, vastgesteld a.d.h.v. het door de toezichthouder voorgeschreven standaardmodel.

³ Kritieke DG = Kritieke dekkingsgraad = actuele dekkingsgraad waarbij de beleidsdekkingsgraad naar verwachting exact kan herstellen naar de vereiste dekkingsgraad (op basis van het strategisch vereist eigen vermogen) binnen de hersteltermijn van 10 jaar, zonder inzet van noodmaatregelen.

2.1 Kritieke dekkingsgraad

De kritieke dekkingsgraad betreft de actuele dekkingsgraad waarbij de beleidsdekkingsgraad van het fonds binnen de voorgeschreven maximale herstelperiode (tien jaar) exact kan herstellen tot de vereiste dekkingsgraad, zonder dat daarbij korting van pensioenen nodig is en waarbij tevens gedurende de herstelperiode geen toeslagen worden verleend.

De kritieke dekkingsgraad kan betrekking hebben op de technische voorziening voor risico fonds of op de totale technische voorziening inclusief het deel voor risico deelnemers. In dit crisisplan worden beide kritieke dekkingsgraden weergegeven naar de situatie per 31 december 2020.

Kritieke dekkingsgraad risico fonds

Omdat op dit moment de beleggingen voor risico pensioenfondsen (in de uitkeringenpool) gematcht zijn met de uitkeringen door middel van hoogwaardige staatsobligaties, en het eigen vermogen van het fonds in een financiële crisisscenario niet groter of maar beperkt groter is dan nul (en dus niet dan wel maar beperkt kan worden belegd), zal het verwachte overrendement zeer beperkt zijn. In de onderstaande tabel is dit overrendement dan ook op 0 gesteld.

In de onderstaande tabel wordt ter indicatie de kritieke dekkingsgraad voor risico fonds voor verschillende rentescenario's weergegeven.

Rente	Overrendement	Gemiddelde premiebijdrage	Gemiddelde bijdrage uitkeringen	Overig	Kritieke dekkingsgraad
0%	0,0%	3,5%	-0,4%	2,5%	46,7%
0,5%	0,0%	3,6%	-0,5%	2,7%	44,3%
1%	0,0%	3,7%	-0,5%	2,9%	41,7%
2%	0,0%	3,9%	-0,6%	3,3%	36,2%

Leeswijzer:

De kritieke dekkingsgraad is zodanig vastgesteld dat, zonder de inzet van extra sturingsmiddelen, na tien jaar het aanwezige eigen vermogen van het fonds naar verwachting ten minste gelijk is aan het vereiste eigen vermogen voor risico fonds (7,7%).

De kritieke dekkingsgraad is afhankelijk van de (markt)rente. Hoe lager de marktrente, des te hoger de voorziening voor risico fonds. Bij een hogere voorziening hebben de diverse financiële buffers dan ook minder effect. De buffer in de premiebijdrage (zijnde een opslag voor algemene risico's ad 3,9% van de netto premie) heeft bij een marktrente van 0,5 procent een jaarlijks stijgend effect op de dekkingsgraad (jaarlijks gemiddeld over de tienjaars periode) van 3,6%-punt. Bij een rente van 2% neemt de dekkingsgraad jaarlijks gemiddeld met 3,9%-punt toe als gevolg van de buffer in de premie.

Als de dekkingsgraad lager is dan 100%, dan heeft het doen van uitkeringen een negatief effect op de dekkingsgraad. In bovenstaand tabel is onder de post overig is het effect van de inkoop van nieuwe pensioenen weergegeven. Ondanks het feit dat de buffers daarin beperkt zijn is het effect in de eerste jaren hoog voor het herstel van de dekkingsgraad. Dit wordt veroorzaakt doordat de

kritieke dekkingsgraad erg laag is. Bij inkoop van pensioenrechten wordt dan met een dekkingsgraad van 100% (+ VEV) ingekocht, waardoor de dekkingsgraad na deze inkoop toeneemt.

Met het toenemen van de voorziening zullen de effecten van de buffer in de premie en de buffer bij inkoop afnemen.

Kritieke dekkingsgraad fonds als geheel

De hierboven genoemde kritieke dekkingsgraden hebben betrekking op de dekkingsgraden voor risico fonds. De maandelijks vastgestelde beleidsdekkingsgraad van StiPP heeft echter betrekking op het gehele pensioenfonds. Voor de toetsing of de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de kritieke dekkingsgraad, zijn voor het gehele fonds de onderstaande kritieke dekkingsgraden vastgesteld.

Rente	Kritieke dekkingsgraad totaal fonds
0%	99,2%
0,5%	99,2%
1%	99,3%
2%	99,4%

De kritieke dekkingsgraad voor het fonds als geheel bedraagt bij een rente van 0,5% ongeveer 99,2%. Bij deze gegevens is het mogelijk om in tien jaar tijd te herstellen naar een beleidsdekkingsgraad die gelijk aan de vereiste dekkingsgraad (103,4%). Indien de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds zakt tot onder 100%, zal het bestuur de actuaris de opdracht geven de kritieke dekkingsgraad vast te stellen op basis van de dan geldende economische omstandigheden.

2.2 Beschikbare maatregelen, inzetbaarheid en effectiviteit

Het uitgangspunt is dat de CAO-partijen de inhoud van de pensioenregeling en, in overleg met het fonds, de hoogte van de premie bepalen. Het fonds aanvaardt deze bepalingen als opdracht en heeft vervolgens de volgende maatregelen ter beschikking om te voorkomen dat het in een continuïteits- of financiële crisissituatie terechtkomt, of om een dergelijke crisissituatie te herstellen:

- A. Het aanpassen van het beleggingsbeleid.
- B. Het bij CAO-partijen verzoeken tot verhoging van de doorsneepremie (of verlagen van de staffelpremie), zodat de buffers in de premie toenemen.
- C. Het korten (verlagen) van pensioenrechten van pensioengerechtigden en/of kapitalen van de (gewezen) deelnemers.
- D. Het overdragen aan een andere pensioenuitvoerder in de zin van de Pensioenwet van alle bestaande rechten en verplichtingen voor zover het de pensioengerechtigden betreft.

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de bevoegdheid om het beleggingsbeleid aan te passen en te besluiten tot het korten van pensioenrechten en/of kapitalen. Het toeslagbeleid wordt niet als sturingsmiddel gezien, daar het fonds geen toeslagen verleent. Zoals hiervoor vermeld, is de hoogte van de premie geen direct sturingsmiddel voor het bestuur van het pensioenfonds. Dit laat onverlet dat het bestuur van het pensioenfonds de mogelijkheid heeft op enig moment – alvorens over te gaan tot het uiterste redmiddel van korting van de pensioenaanspraken en/of de -kapitalen – de CAO-partijen te verzoeken tot een verhoging van de doorsneepremie.

a. Aanpassen beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid van het pensioenfonds is beschreven in de ABTN van het fonds. Voor dit crisisplan wordt de scope beperkt tot het beleggingsbeleid van de uitkeringenpool en de reservepool, de 'beleggingsvehikels' van de technische voorziening risico fonds respectievelijk het eigen vermogen (algemene reserve). Het belangrijkste uitgangspunt bij het vaststellen van het beleggingsbeleid voor de uitkeringenpool en de reservepool is het veilig stellen van de nominale pensioenaanspraken (van de ingegane pensioenen).

Een besluit tot aanpassing van het (strategische) beleggingsbeleid kan door het bestuur worden genomen en dient vergezeld te gaan van een deugdelijke onderbouwing door middel van bijvoorbeeld een herijking van het beleggingsbeleid, een risicobudgettering - of een ALM-studie.

In elk geval zal ook de liquiditeit van het pensioenfonds worden geanalyseerd, op basis van diverse scenario's. Daarbij zullen ten minste de volgende aspecten worden betrokken:

- De ontwikkeling en prognose van het premievolume alsmede alle andere componenten van de maandelijkse liquiditeitsprognoses in het kader van het RAM-proces van het fonds.
- Een analyse van de liquiditeits- en onderpandbehoeftes uit hoofde van het valuta-afdekkingsbeleid.

Aanpassen beleggingsbeleid	
Juridisch kader	ABTN
Mate van inzetbaarheid	Bestuur neemt besluit over vaststelling strategisch beleid
Effectiviteit maatregel:	<ul style="list-style-type: none"> - Risicoreductie leidt tot een lagere VEV en een kleinere kans op lagere beleidsdekkingsgraad - Minder risico leidt tot lager verwacht rendement - Door matching in de uitkeringenpool is de ruimte tot verlaging van het risico nihil.
Groepen die geraakt worden door maatregel	<u>Pensioengerechtigden</u> <ul style="list-style-type: none"> - Kans op korting wijzigt
Oordeel bestuur	De maatregel levert geen extra herstel op

b. De CAO-partijen verzoeken tot een verhoging van de doorsneepremie

Het premiebeleid van het pensioenfonds is beschreven in het uitvoeringsreglement en in de ABTN. De doorsneepremie is niet lager dan de actuarieel berekende kostendeekkende premie; een eventueel positieve premiemarge (premieoverschot) kan worden aangewend voor herstel (uitvoeringsreglement). Het bestuur heeft de mogelijkheid om de CAO-partijen te verzoeken tot een verhoging van de doorsneepremie. Het bestuur zal dit verzoek indienen alvorens te besluiten tot het inzetten van het uiterste redmiddel, te weten het korten van pensioenrechten en de opgebouwde kapitalen. Bij een eventuele beëindiging van de pensioenregeling komt deze mogelijke maatregel te vervallen.

In de onderstaande tabel worden de belangrijkste kenmerken van deze maatregel weergegeven:

Aanvullende premiebetaling/bijstorting	
Juridisch kader	Uitvoeringsreglement ABTN
Mate van inzetbaarheid	Bestuur kan verzoek indienen bij CAO-partijen

Effectiviteit maatregel ⁴ :	(uitgaande van een verwacht netto premievolume in toekomstige jaren € 202,4 mln. in de Plusregeling, er wordt geen rekening gehouden met de premie in de Basisregeling)
<ul style="list-style-type: none"> • TV voor risico fonds = 145 mln. • TV voor risico fonds = 160 mln. • TV voor risico fonds = 190 mln. • TV voor risico fonds = 240 mln. 	1% dekkingsgraad = ± 0,09%-punt premieverhoging 1% dekkingsgraad = ± 0,10%-punt premieverhoging 1% dekkingsgraad = ± 0,11%-punt premieverhoging 1% dekkingsgraad = ± 0,14%-punt premieverhoging (in procentpunten van de pensioengrondslagsom)
Groepen die geraakt worden door maatregel	Werkgever en actieve deelnemers

Oordeel bestuur	Het effect van het verhogen van de premie is op dit moment relatief groot. Door de snel stijgende voorziening zal het effect van dit sturingsmiddel echter (snel) afnemen.
-----------------	--

c. Korten van pensioenaanspraken en -rechten

Het bestuur ziet het korten van pensioenrechten en/of het verlagen van de opgebouwde kapitalen als uiterste noodmaatregel om binnen de van toepassing zijnde hersteltermijnen te herstellen, indien de andere maatregelen (optimaal) zijn ingezet of door bepaalde omstandigheden niet (optimaal) kunnen worden ingezet.

Korten van pensioenaanspraken- en rechten	
Juridisch kader	Uitvoeringsovereenkomst Reglement Pluspensioen Reglement Basispensioen
Mate van inzetbaarheid	Bestuur kan besluiten tot het korten van rechten van pensioengerechtigden en/of het verlagen van de kapitalen van de actieven en premievrijen
Effectiviteit maatregel:	Bij dekkingsgraad van 100% geldt: <ul style="list-style-type: none"> - 1% korten van de pensioenrechten = 1% verhoging van de dekkingsgraad voor het gehele pensioenfonds
Groepen die geraakt worden door maatregel	<u>Pensioengerechtigden:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Lagere pensioenuitkeringen <u>Actieve en gewezen deelnemers</u> <ul style="list-style-type: none"> - Verlaging pensioenkapitalen
Oordeel bestuur	Het bestuur ziet deze maatregel als uiterste redmiddel. De herstelkracht is groot.

Uitgangspunt van het bestuur is om, indien een situatie van korting (verlaging) zich voordoet, alle pensioengerechtigden plus de actieven en premievrijen uit de Basis- en Plusregeling in principe op dezelfde wijze en mate te korten. Echter, zodra zich een situatie van een tekort voordoet wordt door het bestuur eerst onderzocht wat de oorzaken van het tekort zijn. Een korting van ingegane

⁴ De technische voorziening voor risico fonds bedraagt per 31 december 2020 circa € 145 miljoen (deze voorziening bestaat uit de contante waarde van de ingegane uitkeringen en de voorziening voor (toekomstige) arbeidsongeschikten). Ter indicatie is een aantal varianten met betrekking tot de hoogte van de technische voorziening doorgerekend.

pensioenen en / of van opgebouwde kapitalen wordt in beginsel alleen toegepast ten aanzien van de groep voor wie de oorzaken van het tekort nog geen directe consequenties in de hoogte van de (te verkrijgen) pensioenuitkering hebben gehad. Als voorbeeld kan hierbij gedacht worden aan een stijging van de levensverwachting, die voor de deelnemers met opgebouwde kapitalen automatisch (bij pensioeningang) zal leiden tot een lagere uitkering. Een tekort in de uitkeringenpool als gevolg van een dergelijke stijging van de levensverwachting komt in beginsel volledig ten laste van de ingegane pensioenen. Alleen als een dergelijke korting onbillijke gevolgen heeft voor de betrokkenen en/of de financiële positie van het fonds niet toereikend kan worden hersteld, zal het bestuur overwegen of een korting ook voor de andere groepen wordt toegepast.

De korting wordt (in principe) in één keer en volledig doorgevoerd. Eenmaal toegepaste kortingen zullen in de toekomst, als de middelen van het pensioenfonds op enig moment weer (ruimschoots) voldoende zijn, in principe niet ongedaan gemaakt worden. Het bestuur kan hier, als het hier redenen voor ziet, van afwijken.

d. Overdracht van alle rechten en verplichtingen voor zover het de pensioengerechtigden betreft

Onder omstandigheden kan het overdragen van alle bestaande rechten en verplichtingen voor zover het de pensioengerechtigden betreft een maatregel zijn die door het bestuur kan worden toegepast, alvorens het besluit tot het overdragen van pensioenaanspraken- en rechten wordt genomen. De statuten van het fonds worden hierbij in acht genomen.

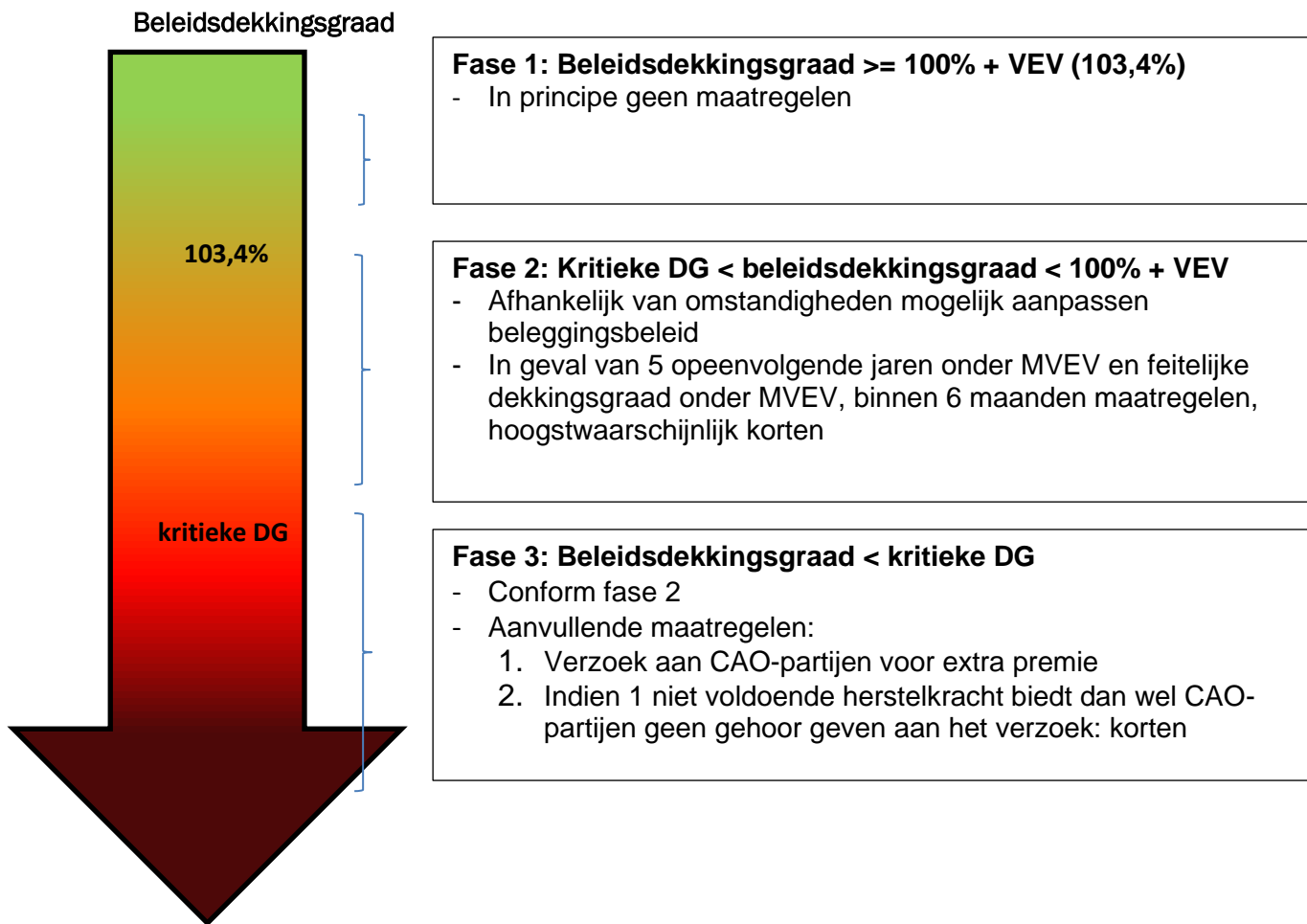
2.3 Prioritering

Het bestuur zal de eventueel te nemen maatregelen, zoals in het vorige hoofdstuk gepresenteerd, in principe in de onderstaande volgorde inzetten:

1. Het aanpassen van het beleggingsbeleid.
2. Het bij CAO-partijen verzoeken tot verhoging van de doorsneepremie.
3. Het korten (verlagen) van pensioenrechten en/of de kapitalen dan wel overdracht van alle bestaande rechten en verplichtingen voor zover het de pensioengerechtigden betreft.

Indien de onder 1 tot en met 2 genoemde sturingsmaatregelen niet in voldoende mate bijdragen aan herstel van de financiële positie van het fonds, kan het bestuur, als uiterste redmiddel, besluiten om de pensioenrechten van de pensioengerechtigden en de kapitalen van de actieven en premievrijen te verlagen (korten).

Schematisch kan het volgende overzicht worden gegeven. Het bestuur zal achtereenvolgens de volgende maatregelen inzetten:

Het bestuur kan bij CAO-partijen een verzoek indienen voor een aanvullende premiebetaling. CAO-partijen besluiten of al dan niet gehoor wordt gegeven aan dit verzoek. Indien aan dit verzoek geen of, voor het herstel van de financiële positie, onvoldoende gehoor wordt gegeven, zal het bestuur besluiten tot het korten van pensioenrechten. Het bestuur ziet een dergelijke korting als uiterste redmiddel.

Het bestuur acht het aanpassen van het beleggingsbeleid opportuun indien bijvoorbeeld de economische omstandigheden dan wel de verplichtingenstructuur van het pensioenfonds naar de mening van het bestuur zodanig zijn gewijzigd dat aanpassing van het beleggingsbeleid noodzakelijk is. Belangrijkste uitgangspunt voor het bestuur is het veilig stellen van de nominale pensioenaanspraken.

2.4 Evenwichtige belangenafweging

Het bestuur streeft naar een evenwichtige belangenbehartiging van de verschillende belanghebbenden:

1. De actieve deelnemers
2. De gewezen deelnemers
3. De pensioengerechtigden
4. De werkgevers

Het bestuur is ten aanzien van evenwichtigheid van mening:

- Dat alle belanghebbenden bij moeten dragen aan herstel in een financiële crisissituatie.
- Dat, indien er sprake is van het korten van pensioenrechten, is het uitgangspunt dat alle pensioengerechtigden, actieve en gewezen deelnemers in principe op dezelfde wijze worden gekort.
- Dat, zodra zich een situatie van een tekort voordoet, wordt door het bestuur onderzocht wat de oorzaken van het tekort zijn. Een korting van ingegane pensioenen en/of van opgebouwde kapitalen wordt in beginsel alleen toegepast ten aanzien van de groep voor wie de oorzaken van het tekort nog geen directe consequenties in de hoogte van de (te verkrijgen) pensioenuitkering hebben gehad. Als voorbeeld kan hierbij gedacht worden aan een stijging van de levensverwachting, die voor de deelnemers met opgebouwde kapitalen automatisch zal leiden tot een lagere uitkering. Een tekort in de uitkeringenpool als gevolg van een dergelijke stijging van de levensverwachting komt in beginsel volledig ten laste van de ingegane pensioenen. Alleen als een dergelijke korting onbillijke gevolgen heeft voor de betrokkenen of de financiële positie van het fonds niet toereikend kan worden hersteld, zal het bestuur overwegen of een korting ook voor de andere groepen wordt toegepast.

Om de belangen op evenwichtige wijze te kunnen behartigen wordt in een crisissituatie voor elke groep (actieve deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers) op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt:

- Oorzaak van het tekort
- Op welke wijze de groep bijdraagt aan (financieel) herstel
- In welke mate de groep bijdraagt aan (financieel) herstel
- Welke inkomenseffecten de bijdrage aan herstel heeft

Hierbij wordt gekeken naar vier aspecten:

1. Effectiviteit:
wat is het effect op de dekkingsgraad?
2. Proportionaliteit:
weegt het effect op tegen de impact op de verschillende groepen?
3. Solidariteit:
zijn de bijdragen van verschillende groepen met elkaar in evenwicht?
4. Continuïteit:
wat zijn de gevolgen op langere termijn?

Het bestuur beseft dat de bovengenoemde inschatting van de bijdrage per groep indicatief is. Op individueel niveau kunnen de effecten afwijkend zijn. Het bestuur combineert de bovengenoemde inzichten met gebeurtenissen uit het verleden (bijvoorbeeld de ontwikkeling van de levensverwachting) om te komen tot een evenwichtige afweging van de belangen van alle belanghebbenden.

3. Continuïteitscrisissituaties

Behalve door een financiële crisis, kan StiPP ook door andere externe schokken worden bedreigd die de continuïteit van het pensioenfonds in gevaar kunnen brengen. Het bestuur onderscheidt daarbij de volgende situaties:

3.1 StiPP-specifieke risico's en crisisscenario's

Bij een bedreiging van de continuïteit van StiPP op de kort – en lange termijn, denken we in de eerste plaats aan StiPP specifieke risico's die zijn beschreven in de positiebepaling ten aanzien van het vraagstuk algemene reserve op vrijdag 16 april 2021. Dit betreft de volgende risico's en / of scenario's:

- Toekenning 'geen premie, wel recht'-claims en afboeken oninbare premies
- Met terugwerkende kracht (TWK) rendementstoekenning als gevolg van TWK-mutaties (= financiering door het fonds)
- Veroudering actieve deelnemers in de Plusregeling
- Toename van het salaris van actieve deelnemers in Basisregeling
- Mate van voorfinanciering: werking RAM-model
- Kosten beheer pensioenregeling (in 1 jaar)
- Kosten beheer pensioenregeling (in afwikkelscenario)
- Premierestitutie zonder gelijktijdige correctie van pensioenkapitalen
- Dekkingsgraadtekort in de uitkeringenpool door beleggen in staatsobligaties i.p.v. renteswaps (yield gap)

Ten aanzien van bovenstaande risico's omvat het financieel beleid van StiPP het aanhouden van een zogenoemde 'beklemde' reserve binnen de algemene reserve van het fonds. 'Deze 'beklemde' reserve zal StiPP op korte tot middellange termijn (1 – 5 jaar) voldoende financiële bescherming bieden in geval bovenstaande risico's zich voordoen (niet alle tegelijkertijd). De analyse en toelichting is in de memo van 16 april 2021 in detail uitgewerkt.

3.2 Pandemie of cybercalamiteit

In de tweede plaats wordt gedacht aan een crisissituatie die de bestuurlijke regie en besluitvorming of de operationele uitvoering van het fonds bedreigen. Concreet zijn daarbij twee crisisscenario's onderkend: een pandemie zoals deze zich manifesteerde in maart 2020 als gevolg van de Covid-19-uitbraak en een cyberaanval of vergelijkbare calamiteit.

In geval van een pandemie of een cybercalamiteit, kan⁵ het uitvoerend bestuur tezamen met de onafhankelijk voorzitter en ondersteund door het bestuurssecretariaat van het fonds, een crisisteam in werking stellen. Het crisisteam zal zo veel als nodig overleg voeren, maar ten minste wekelijks. Het crisisteam zal wekelijks rapporteren aan het niet-uitvoerend bestuur van het fonds.

---

⁵ Zie ook voor nadere omschrijving van de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van een crisisteam inzake een continuïteits- of financiële crisis, de paragraaf onder communicatie.

De belangrijkste taken van het crisisteam zijn:

- Het crisisteam stelt zich op de hoogte van aard en oorzaak van de calamiteit en laat zich daarbij informeren en adviseren door de strategische uitbestedingspartijen, c.q. de pensioenuitvoeringsorganisatie, de custodian en de fiduciair vermogensbeheerder. Ook de vaste adviseurs, c.q. de adviserend actuaris en de onafhankelijke beleggingsadviseur kunnen informatie en advies aan het crisisteam verstrekken.
- Het crisisteam maakt een inschatting van de impact van de calamiteit op de bij het fonds geïdentificeerde risico's, zoals vastgesteld in het risicoraamwerk van het Beleid Integraal Risicomanagement. Daarbij zal met name aandacht zijn voor governance- en compliancerisico en uitvoeringsrisico.
- Het crisisteam coördineert de respons van het fonds op de crisissituatie en besluit indien nodig tot het nemen van bijzondere maatregelen in aanvulling op de procedures die in geval van calamiteiten in werking treden bij de strategische uitbestedingspartijen. Daarvoor wordt nauw overleg gepleegd met deze uitbestedingspartijen, onder meer aan de hand van de scope van de business continuity plans ('contingency plans'), uitwijkprocedures, noodplannen etc.
- Voor de dagelijkse bestuurlijke werkzaamheden zijn in elk geval online thuiswerken en digitaal vergaderen uitstekende en praktisch toepasbare uitwijkmogelijkheden, voor zover deze al niet worden toegepast. Deze mogelijkheden gelden ook voor andere fondsorganen, zoals het algemeen bestuur en het verantwoordingsorgaan.

In geval dat (al dan niet in de crisissituatie) sprake is van belet of ontstentenis bij het uitvoerend bestuur, zijn (vanzelfsprekend) de bepalingen van toepassing, zoals vastgelegd in de statuten en het bestuursreglement van het pensioenfonds.

4. Communicatie en governance

Het bestuur van het pensioenfonds vindt het van groot belang dat alle belanghebbenden op een volledige, tijdige en duidelijke wijze worden geïnformeerd over het continuïteits- en financieel crisisplan en de maatregelen die worden ingezet tijdens een continuïteits- en financiële crisis.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar:

- De communicatie over het continuïteits- en financieel crisisplan
- De communicatie tijdens een continuïteits- of een financiële crisis
- Stappenplan crisiscommunicatie in een crisissituatie

a. De externe communicatie over het continuïteits- en financieel crisisplan

Het bestuur van het pensioenfonds beschikt over de volgende communicatiemiddelen:

- Website (deelnemers, werkgevers, CAO-partijen, overige stakeholders)
- Deelnemersnieuwsbrief
- UPO (deelnemers) en andere wettelijke communicatie-uitingen
- Werkgeversnieuwsbrief
- E-nieuwsbrieven (deelnemers, CAO-partijen, overige stakeholders)
- Mailings aan deelnemers en werkgevers

De eventuele teksten voor de verschillende communicatiemiddelen worden verzorgd onder verantwoordelijkheid van het uitvoerend bestuur.

b. De communicatie en het stappenplan

Ondanks de inspanningen die het pensioenfonds levert, kan een continuïteits- en financiële crisissituatie - zoals in dit continuïteits- en financieel crisisplan omschreven - zomaar ontstaan of dreigen te ontstaan. Op dat moment is goede communicatie cruciaal. Onderstaand stappenplan geeft een richtlijn hoe te handelen bij de in dit crisisplan beschreven maatregelen. Op deze wijze kan beeldvorming worden beïnvloed en zal er duidelijkheid zijn bij belanghebbenden.

1. Signalering

Wanneer het bestuur, een medewerker van de vermogensbeheerder, de adviserend actuaris, de accountant, de beleggingsadviseur of een medewerker van de pensioenuitvoeringsorganisatie een probleem signaleert dat voldoet aan de kenmerken van de in dit crisisplan omschreven financiële crisissituaties, dan moet dit zo snel mogelijk gemeld worden bij de onafhankelijk voorzitter. De onafhankelijk voorzitter beoordeelt, in overleg met het uitvoerend bestuur, de ernst van de situatie en stelt vast of er al dan niet sprake is van een crisissituatie.

Het bestuur waakt voor een situatie met aanhoudende negatieve berichtgeving over het fonds. Ook in een dergelijke situatie kan de onafhankelijk voorzitter ervoor kiezen om het crisisteam bijeen te roepen.

2. Besluitvorming en werkwijze in geval van urgente (crisis)situatie

Wanneer de situatie, naar mening van de onafhankelijk voorzitter om (urgente) aandacht vraagt of als deze als crisissituatie is bestempeld, is het uitvoerend bestuur verantwoordelijk voor het direct bijeenroepen van het crisisteam. Het crisisteam bestaat uit:

- De onafhankelijk voorzitter van het fonds
- Het gehele uitvoerend bestuur
- Afvaardiging bestuursondersteuning.

Indien van het genoemde crisisteam één van de personen niet aanwezig kan zijn, treden in hun plaats:

Lid crisisteam	Vervanger
Onafhankelijk voorzitter ⁶	Langstzittende lid van het niet-uitvoerend bestuur.
Afvaardiging bestuursondersteuning	Ander teamlid bestuursondersteuning

Bij afwezigheid van één van de drie uitvoerend bestuursleden, worden zijn/haar taken overgenomen door de andere twee uitvoerende bestuursleden. De onafhankelijk voorzitter is leidend in een (financiële) crisissituatie. De onafhankelijk voorzitter stuurt bestuursondersteuning aan bij het organiseren van vergaderingen en verslaglegging. Het crisisteam krijgt waar nodig de beschikking over alle gewenste informatie vanuit de adviserend actuaris, de fiduciair vermogensbeheerder en de pensioenuitvoeringsorganisatie.

Het crisisteam zorgt er verder voor dat het voltallige algemeen bestuur op de hoogte blijft van het verloop van de crisis en de door het crisisteam (eventueel gemandateerde) gekozen aanpak. Hiertoe kunnen de gebruikelijke communicatiemiddelen worden ingezet die gelden, zoals e-mail, telefoon en dergelijke. Indien nodig werkt het crisisteam vanuit huis, met behulp van online communicatiemiddelen, zoals ook is toegepast tijdens de Covid-pandemie 2020-2021.

3. In kaart brengen (crisis)situatie

De oorzaak en de omvang (ernst, groei) van de situatie en de urgentie van een eventuele oplossing of beheersmaatregel(en) moeten zo snel mogelijk in kaart gebracht worden door het crisisteam. Het kan daarbij hulp inschakelen van alle mogelijke functionarissen.

Indien het crisisteam op welke moment dan ook over gegevens wenst te beschikken zullen PGGM (de pensioenuitvoeringsorganisatie), Kempen Capital Management (de fiduciair vermogensbeheerder) en/of CACEIS (Custodian) alle daarvoor benodigde gegevens aanleveren.

4. Oplossingen, beheersmaatregelen en plan van aanpak (crisis)situatie en

Het crisisteam heeft het mandaat om tijdens een crisis alle nodige beslissingen te nemen. Het crisisteam is niet verplicht om voor haar beslissingen toestemming te krijgen van het bestuur. Indien sprake is van een langdurige crisis (> 3 weken), dan wordt het mandaat door het bestuur geëvalueerd en indien nodig aangepast. Het is dan ook mogelijk dat de crisis op een projectmatige manier wordt afgehandeld.

---

⁶ In de situatie dat de voorzitter van het fonds langdurig niet aanwezig kan zijn, neemt het langst zittende niet-uitvoerende bestuurslid de taken en werkzaamheden van de voorzitter over.

Het bestuur heeft de mogelijkheid om, afhankelijk van het type, de aard, omvang en duur van de crisis, een concreet schriftelijk mandaat te geven aan het crisisteam als het 'algemene' mandaat niet toereikend is of als het niet duidelijk is of een bepaald te nemen besluit onder het mandaat van het crisisteam valt. Indien sprake is van een langdurige crisis (>3 weken), dan wordt het mandaat door het bestuur geëvalueerd en indien nodig aangepast. De onafhankelijk voorzitter draagt er zorg voor dat hier (indien nodig) een extra bestuursvergadering voor uitgeschreven wordt.

Voor vergaderingen en besluiten van het algemeen bestuur is artikel 9 en 10 van de statuten van het fonds van toepassing. In de statuten is onder meer, naast bepalingen omtrent het vereiste quorum, opgenomen dat een bijeenroeping voor de vergaderingen van het bestuur, behoudens in spoedeisende gevallen, zulks ter beoordeling van de onafhankelijk voorzitter, schriftelijk met een termijn van tenminste veertien dagen dient te geschieden. Indien de onafhankelijk voorzitter besluit dat vanwege het spoedeisende karakter van de situatie een kortere bijeenroepingstermijn gerechtvaardigd is, zal hij op de eerst volgende op reguliere wijze bijeengeroepen vergadering hierover verantwoording afleggen aan het algemeen bestuur. Deze vergadering vindt plaats binnen één maand.

Daarnaast kan een besluit van het algemeen bestuur ook worden genomen door ondertekening door alle leden van het algemeen bestuur van een desbetreffend besluit. Dit betekent dat aan de hand van voorlegging schriftelijk (per e-mail) besluiten kunnen worden genomen, mits alle leden van het algemeen bestuur met een akkoord reageren. Formele ondertekening door de onafhankelijk voorzitter en een uitvoerend bestuurslid kan in een eerstvolgende (fysieke) bijeenkomst plaatsvinden.

5. Communicatie in geval van urgente (crisis)situatie

Het is zaak om de crisis zo snel mogelijk onder controle te krijgen en de rust te bewaren. Daarbij is het van belang dat het crisisteam zo snel mogelijk proactief communiceert over het probleem, de maatregelen die het fonds gaat nemen om dit op te lossen en de gevolgen voor de interne/directe belanghebbenden.

Een ander aspect is het tegengaan van onjuiste beeldvorming. In geval van een financiële crisissituatie, waarbij sprake is van het korten van pensioenuitkeringen zullen de pensioengerechtigden en de actieve en gewezen deelnemers worden geïnformeerd.

Het crisisteam bepaalt welke communicatiemiddelen er intern en extern ingezet worden. Het is aan het crisisteam hier een gedegen keuze in te maken. De eindverantwoordelijkheid voor de goedkeuring van de inhoud van de communicatie wordt gedragen door het algemeen bestuur, waarbij de communicatie richting deelnemers van het fonds verzorgd wordt onder verantwoordelijkheid van het uitvoerend bestuur en de communicatie met overige externe partijen door de onafhankelijk voorzitter. Het crisisteam zal in de eerstvolgende bestuursvergadering zijn keuzes beargumenteren.

Als directe en interne belanghebbenden worden beschouwd:

- Algemeen Bestuur

- Verantwoordingsorgaan
- Actieve en gewezen deelnemers
- Pensioengerechtigden
- Werkgevers

Als externe belanghebbenden worden beschouwd:

- Cao-partijen
- Toezichthouders
- Media (op afstand)

Mogelijk in te zetten communicatiemiddelen:

- Berichtgeving via e-mail en/of intranet(ten)
- Berichtgeving op website (FAQ en nieuwsbericht)
- Nieuwsbrief
- Brief/overleg DNB
- Brief/overleg CAO-partijen
- Brief uitkeringsgerechtigden en actieve en gewezen deelnemers
- Brief werkgevers
- Speciaal telefoonnummer
- Bijeenkomst voor uitkeringsgerechtigden
- Persconferentie / persbericht

In de communicatie naar de externe belanghebbenden wordt gewezen op de mogelijkheid contact op te nemen met het Klant Contact Centrum (KCC) van StiPP. Het KCC wordt door het crisisteam voorzien van informatie om eventuele vragen adequaat en in één keer te beantwoorden.

6. Afronding

Zolang de crisissituatie niet voorbij is, blijft het crisisteam intact. Het team blijft actie ondernemen om het probleem op te lossen en/of de negatieve gevolgen ervan onder controle te krijgen en de doelgroepen te informeren zoals geformuleerd in het voorafgaande punt. Pas als het bestuur op advies van het crisisteam vaststelt dat de situatie volledig onder controle is, vindt de afronding plaats. Alle betrokkenen worden geïnformeerd over de genomen maatregelen en de voorgenomen evaluatie.

7. Evaluatie

Het crisisteam evalueert pas als het team heeft vastgesteld dat de situatie volledig onder controle is.

In deze evaluatie wordt gekeken naar:

- de leerpunten in het proces
- verbeteringen in het crisisplan.

Na afronding van de evaluatie wordt aan het bestuur gerapporteerd en wordt het crisisteam opgeheven.

8. Tot slot

Dit continuïteits- en financieel crisisplan is door het bestuur vastgesteld op 12 juni 2015 en laatstelijk gewijzigd op 11 november 2022 en vervangt hiermee eerdere versies van dit plan, waaronder die met de titel 'financieel crisisplan'. Het plan maakt onderdeel uit van de ABTN en wordt jaarlijks bij de update van de ABTN op actualiteit beoordeeld en indien nodig aangepast.